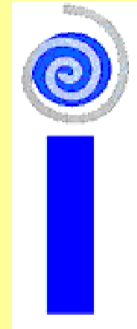

ONICI NIEUWSBRIEF

Jaargang 3

Voorjaar 2005

WELKOM

De eerste Nieuwsbrief van 2005 en de vijfde Nieuwsbrief van ONICI in totaal ligt al weer voor jullie klaar. Het was weer een hele klus om dit in deze drukke en warme periode van het jaar voor mekaar te krijgen. Maar ik denk dat het resultaat weer mag gezien worden. Het feit dat er zoveel positieve reacties komen, betekent dat het werk door velen wordt geapprecieerd.. Toch kan het zijn dat je met een bepaald artikel in deze Nieuwsbrief niet akkoord gaat, of dat je er op- of aanmerkingen wil rond geven. Aarzel dan niet om ze mij te bezorgen en in onderling overleg kan bekeken worden of dit in een volgende nieuwsbrief wordt opgenomen of niet.

Het aantal geïnteresseerden in de ONICI-Nieuwsbrief blijft alleszins toenemen. Deze Nieuwsbrief wordt verstuurd naar bijna 400 personen/organisaties in België en Nederland, wat bijna een verdubbeling is in één jaar tijd.

In deze vijfde Nieuwsbrief kun je vooral informatie lezen over voorbije studiedagen, maar worden tevens suggesties gedaan voor studiedagen/congressen in de nabije toekomst. Vooral de pregressen voorafgaand aan het 20ste International Congress on Education of the deaf in Maastricht zijn erg interessant. Daarnaast gaan we wat dieper in op onderzoeksprojecten in Vlaanderen en Nederland die recent zijn afgelopen of werden opgestart. Verwijzingen naar recente publicaties ontbreken natuurlijk ook weer niet in deze Nieuwsbrief. Mooi om lezen zijn altijd de persoonlijke ervaringen van mensen: voor dit nummer heeft Rene van Wanrooij even zijn verhaal op papier gezet..

Tot slot zijn we ook erg verheugd dat wij jullie weer alle laatste nieuwe informatie van de 4 CI-merken (ADVANCED BIONICS, COCHLEAR, MED-EL en MXM) kunnen bezorgen..

Ik hoop dat jullie weer heel wat interessante informatie in deze "ONICI-NIEUWSBRIEF" zullen vinden en wens jullie veel leesgenot en natuurlijk ook een prettige vakantie.

Leo De Raeve

2de studiedag van ONICI een enorm succes

KINDEREN MET EEN COCHLEAIRE INPLANT VRAGEN OM BIJSTURING VAN BEGELEIDING, REVALIDATIE EN ONDERWIJS AAN DOVEN. MAAR HOE?

Alhoewel de studiedag op 10 maart 2005 plaatsvond, was de zaal reeds volledig volzet op 10 januari. Hierdoor hebben vele geïnteresseerden spijtig genoeg niet meer kunnen deelnemen. Om hen toch toegang te geven tot de informatie van deze studiedag, zijn alle presentaties te downloaden van de website van ONICI: <http://www.onici.be> .

Het was natuurlijk ook een prachtig programma, met sprekers als (foto van links naar rechts) :

An Evers, Prof. Dr. Gerrit Loots, Marleen Bammens, Prof. Dr. Ir. Frans Coninx, Leo De Raeve, Monique Nieuwmans, Prof. Dr. Harry Knoors, en Prof. Dr. Guido Lichtert. Bij dezen wil ik nogmaals Monique Nieuwmans en Marleen Bammens danken, omdat zij op het laatste moment bereid waren hun zieke collega's Elke Huysmans en Ria Pans te vervangen.

Tijdens deze studiedag werd het overduidelijk dat Cochleaire Implantatie een enorme invloed heeft op de huidige begeleiding, revalidatie en onderwijs aan dove kinderen. Vele centra hebben reeds aanpassingen doorgevoerd, anderen zijn volop in overleg. Want het is niet zo eenvoudig om de werking aan te passen, want de groep dove kinderen met een cochleaire inplant zijn ook een erg heterogene groep is, waarbij de resultaten erg van mekaar verschillen. In dat opzicht maanden de meeste sprekers aan tot voorzichtigheid met voorspellingen, tot soepele begeleiding die van kind tot kind kan verschillen en hechtten zij allen zeer veel belang aan de vroege communicatie en interactie.

Dat de studiedag voor de meeste mensen geslaagd was, bleek achteraf uit de talloze positieve reacties, waarvan ik er graag één even aanhaal: "Ik wil U langs deze weg laten weten dat afgelopen donderdag zeer informatief en leerzaam is geweest. Bij deze mijn complimenten voor de sprekers die u uitgenodigd had. Zoals u in uw welkomstrede vertelde is er een steeds grotere vraag naar dit soort bijeenkomsten waar door deskundigen de laatste ontwikkelingen uiteengezet worden. Voor mij als moeder van een doof kind is het ook belangrijk dat de toegankelijkheid wat ruimer en makkelijker is geworden. Dus niet alleen de mensen in de "zorg" om je kind heen, maar ook dat de ouders op de hoogte kunnen komen van de laatste onderzoeksresultaten. Kortom het was een geslaagde studiedag, die een grote opkomst had!!!"
Met vriendelijke groet, Anita Bressers (ouder)

Als doven naar muziek luisteren: Toonhoogte- waarneming met een cochleair implantaat.

doctoraatsproefschrift

door **Johan Laneau, KULeuven (B)**

Op maandag 2 mei 2005 verdedigde Johan Laneau zijn doctoraatsproefschrift aan de Katholieke Universiteit Leuven, waarin hij een programma ontwikkelde dat er voor kan zorgen dat de geluidskwaliteit van muziek via een cochleaire inplant sterk verbeterd.

Hoewel spraak via een cochleaire inplant vrij duidelijk kan klinken in een stille omgeving, klinkt muziek via een cochleaire inplant erg slecht. Daarom deed hij onderzoek om de kwaliteit van muziek via een cochleair implantaat te verbeteren. Naast aangename muziek, kan de techniek ook gebruikt worden om de patiënten intonatie te laten waarnemen. Ook voor doven uit China kan deze techniek voordeel opleveren omdat in het Chinees, en in andere Aziatische talen, de toonhoogte heel belangrijk is.

In een eerste fase van het onderzoek werd onderzocht hoe patiënten met een cochleair implantaat toonhoogte ervaren. Hiervoor werden testen met patiënten gedaan. De taak van de proefpersonen bestond er meestal in om de hoogste van twee geluidjes aan te duiden. Uit de resultaten van deze eerste fase werden de fundamentele mechanismen afgeleid waarmee patiënten met een cochleair implantaat toonhoogte bepalen.

Deze informatie werd in de tweede fase gebruikt voor het ontwerpen van een nieuwe techniek die het gevoel voor toonhoogte verbetert bij patiënten met een cochleair implantaat. Elk cochleair implantaat berekent welke elektrische pulsen het cochleair implantaat moet uitzenden naargelang het signaal dat wordt opgenomen aan het microfoontje. Met de nieuwe techniek zijn de berekende elektrische pulsen geoptimaliseerd om de toonhoogte zo correct mogelijk door te geven. Uit testen met proefpersonen bleek dat het gevoel voor toonhoogte tot driemaal beter was dankzij de nieuwe techniek. Een gevolg was dat dankzij deze nieuwe techniek de proefpersonen ook meer melodieën konden herkennen. De nieuwe techniek verbetert dus zowel de toonhoogtewaarneming als het luisteren naar muziek voor patiënten met een cochleair implantaat. De techniek moet wel nog verder geëvalueerd worden voor ze kan gebruikt worden op grote schaal.

Het volledige proefschrift van Johan Laneau is te downloaden via de website van de KULeuven:
http://www.kuleuven.be/expor1/Lab/Members/Laneau/PhD/proefschrift_nl.php

Nieuw.....FOLDERS VAN ONICI

ONICI geraakt steeds meer bekend en ook meer instanties (CI-teams, revalidatiecentra, audiologische centra, scholen, ouderverenigingen,...) zijn tevreden met de objectieve en up-to-date informatie die zowel op de website als in de Nieuwsbrief van ONICI ter beschikking wordt gesteld. Regelmatig komen dan ook vragen of ONICI niet over een eenvoudige folder beschikt, die aan geïnteresseerden kan meegegeven worden. Om op deze vraag te voldoen is er nu een folder van ONICI beschikbaar. Instanties die graag over een aantal folders beschikken, om bijvoorbeeld in de wachtruimte te leggen, kunnen deze aanvragen bij ONICI.

Cochleaire implantatie beneden de leeftijd van 1 jaar

Studiedag te Nottingham op 4 maart 2005

Op uitnodiging van The Ear Foundation was ik (**Leo De Raeve**) op 4 maart 2005 aanwezig om een presentatie te geven over “de resultaten van implantaties onder één jaar”. Want er zijn weinig landen in de wereld waar de gemiddelde implantatieleeftijd zo jong is als in Vlaanderen. Dit heeft natuurlijk te maken met de vroege gehoorscreening van alle pasgeborenen (door Kind en Gezin), die over heel Vlaanderen gestart is in 1999. De ons omringende landen (Nederland, Duitsland, Engeland) starten nu pas met de gehoorscreening van alle pasgeborenen. **Adrian Davis**, die in Engeland de vroege screening coördineert, gaf in zijn presentatie een overzicht van de huidige stand van zaken. Vlaanderen heeft dus op dit vlak vijf jaar voorsprong. Dit heeft als gevolg dat kinderen en hun ouders vroeger begeleid worden, dat hoorapparaten op jongere leeftijd aangepast worden (meestal tussen de leeftijd 2-5 maanden) en dat we bijgevolg ook op jongere leeftijd (6 à 10 maanden) weten welke spraakklanken het kind kan discrimineren met de hoorapparaten en welke niet. Het gebruik van de AŞE (Auditory Speech Sound Evaluation)-test is hierbij een handig instrument. Het gebruik van deze test werd op deze studiedag uitgebreid toegelicht door **Dr. Paul Govaerts** uit Antwerpen.

Wat de resultaten betreft, kan over het algemeen gezegd worden dat kinderen die <1 jaar geïmplantéerd worden, gemiddeld genomen een kleinere spraak- en taalachterstand hebben op leeftijd 5 jaar, dan kinderen die > 1 jaar geïmplantéerd worden. 1/3 van de kinderen heeft op die leeftijd zelfs al het taalniveau van een horend kind van 5 jaar. Maar de resultaten van de overige 2/3 zijn erg verscheiden en heterogeen. We moeten dan ook erg voorzichtig zijn om voorspellingen over toekomstige resultaten al op zeer jonge leeftijd te doen.

Steve Mason, Departement Medische Fysica van het Queen Medical Centre Nottingham, ging dieper in op het gebruik van elektrofysiologische meetinstrumenten, zoals ABR (Auditory Brainstem Respons) en ASSR (Auditory Steady State Response) voor en na implantatie.

Prof. V. Colletti, van de Universiteit van Verona, Italië, ging uitvoerig in op zijn ervaring met het implanteren van 13 kinderen variërend in leeftijd tussen 4 en 11 maanden. Hij concludeerde dat, mits het in acht nemen van enkele extra voorzorgsmaatregelen (vooral op vlak van anesthesie), een implantatie bij kinderen tussen 6 en 11 maanden, op een veilige manier kan uitgevoerd worden. **Dr. Kaukab Rajput**, Great Ormond Street Hospital, London, nam een veel voorzichtiger houding aan ten opzichte van zeer jong implanteren en vroeg speciale aandacht voor het tijdig opsporen van bijkomende problemen bij dove kinderen. Want 1/3 van de dove kinderen heeft een bijkomende handicap, die het functioneren met een cochleaire implant negatief kan beïnvloeden. Als dit niet tijdig geweten is, zit de kans erin dat ouders en CI-teams verkeerde verwachtingen gaan creëren.

***Rechtstaand:** Sue Archbold, Dr Steve Mason, Dr Paul Govaerts, Prof Adrian Davis, Leo De Raeve, Prof Gerry O'Donoghue, Prof. Vittorio Colletti*

***Zittend:** Margaret Tait, Dr Kaukab Rajput, Dr Sally E Hind, Prof Margaret Harris, Dr Eulalia Juan.*

Vervolgens ging **Sue Archbold** van the Ear Foudation gedetailleerd in op het Nottingham Early Assessment Package, afgekort NEAP. Dit is een testbatterij (verkrijgbaar op CD-rom) om kinderen op jonge leeftijd op te volgen op vlak van auditief functioneren, spraakontwikkeling en communicatie.

Meer informatie over de NEAP is te vinden op de website <http://www.earfoundation.org.uk>.

Margaret Tait, eveneens van de Ear Foundation en bekend van de Tait Video Analyses, toonde aan dat het gebruik van videoanalyses erg zinvol is in de opvolging van CI-kinderen. Zo stelde zij vast dat een aantal CI-kinderen reeds 6 maanden na de implantatie, reageerde op de spraak van de moeder, zonder dat zij hadden gekeken naar hun moeder (alleen op de auditieve informatie). Deze kinderen bleken ook vier jaar later bij de beteren te zitten op vlak van spraak- en taalontwikkeling. Maar aangezien er in Engeland nog maar weinig kinderen geïmplanteerd zijn voor de leeftijd van één jaar, kon zij over deze groep en het gebruik van videoanalyses nog weinig vertellen.

Tot slot kwam **Eulalia Juan**, werkzaam in Palma de Mallorca en Pamplona (Spanja) aan het woord. Zij had het over haar ervaringen met CI-kinderen die in een tweetalige omgeving (Castiliaans en Catalaans) worden opgevoed.

20th INTERNATIONAL CONGRESS ON EDUCATION OF THE DEAF VAN 17-20 JULI 2005

in het MECC te MAASTRICHT

Zoals jullie in vorige nieuwsbrief hebben kunnen lezen heeft het “20th International Congress on Education of the Deaf (ICED) plaats in Maastricht van 18-20 juli 2005. In het programma (te downloaden van de website <http://www.iced2005.org>) kun je zien dat meer dan 70 presentaties handelen over cochleaire implantatie.

Ook tijdens de **precongressen die op zondag 17 juli** worden georganiseerd, zijn er verschillende bijdragen over cochleaire implantatie.

-Zo organiseert de firma **MED-EL** een precongres over *“Hearing Implants, Education and rehabilitation: a true synergy”*;

-Biedt de firma **Advanced Bionics** een precongres aan op zondagnamiddag over *“The STEPS from hearing to learning: een DVD voor ouders en professionelen”* (gast spreker *Sue Archbold*);

-Worden er op vlak van auditieve training nog precongressen georganiseerd door de firma **Phonak** over *“A Sound Future for Children with Hearing Loss - how modern technology and a language enabling environment support children in the development of fluent spoken language”* en door de **Alexander Graham Bell Association** uit Amerika over *“Creating Auditory Learning Environments for Children Who are Deaf and Hard of Hearing* (gast spreker: *Judith Simser*).

-Op vlak van visuele communicatie wordt er een interessant precongres georganiseerd door de **Hogeschool Utrecht en Universiteit Amsterdam** over *“vroeg interactie in gebarentaal”*.

De meeste van deze precongressen zijn gratis, maar je moet natuurlijk wel vooraf inschrijven. De volledige programma's van deze precongressen zijn te downloaden van de website van ONICI (<http://www.onici.be>) en van de website van ICED (<http://www.iced2005.org>).

Taalverwerking van baby's met een gehoorverlies

Onderzoeksproject uitgevoerd door
Ellen Gerrits, KNO/AC-AZ Maastricht

In Maastricht is dit jaar een onderzoek gestart naar de eerste stappen in de taalontwikkeling van dove en slechthorende baby's van 1 tot 2 jaar oud. De spraakwaarneming van dove baby's met een cochleair implantaat en slechthorende baby's met een hoortoestel zal worden onderzocht.

Er is nog vrijwel niets bekend van de vroege ontwikkeling van de spraakwaarneming van baby's met een gehoorverlies. Van horende baby's weten we dat ze, voordat ze het eerste woordje zeggen, al heel veel hebben geleerd over de taal om hen heen. Als ze een paar maanden oud zijn kunnen ze ritmische eigenschappen (o.a. klemtoonpatroon) van de moedertaal herkennen en gebruiken om woorden te herkennen.

Om te begrijpen hoe kinderen met een gehoorverlies leren spreken is het van groot belang om ook hun vroege spraakwaarneming in kaart te brengen. In dit onderzoek zal worden nagegaan of baby's met een gehoorverlies op dezelfde manier woorden leren als horende baby's. Met behulp van luisterexperimenten wordt onderzocht of ze ook een voorkeur hebben voor hun moedertaal en de klemtoonpatronen in hun moedertaal, net zoals horende baby's.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door dr. Ellen Gerrits die werkzaam is als spraak-taalpatholoog bij de afdeling KNO/Audiologisch Centrum van het academisch ziekenhuis in Maastricht. Het onderzoek wordt gefinancierd middels een VENI-subsidie van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk onderzoek en het Instituut Hersenen & Gedrag van de Universiteit Maastricht. Er wordt samengewerkt met het Max Planck Instituut voor Psycholinguïstiek in Nijmegen en het Utrechts Instituut voor Linguïstiek van de Universiteit Utrecht. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ellen Gerrits: e.gerrits@np.unimaas.nl

Deaf and Hearing Impaired Children Europe 2005

London · 13-14 May 2005

Op 13 en 14 mei 2005, werd in Londen een Europees congres georganiseerd dat als voornaamste doel had om de samenwerking tussen verschillende Dovenorganisaties binnen Europa te bevorderen. De deelnemers uit 22 landen van Europa kwamen vanuit 70 verschillende verenigingen, waarin zowel professionelen, ouders als doven zelf vertegenwoordigd waren. Een intensievere samenwerking tussen al deze organisaties zou moeten leiden tot betere voorzieningen voor dove en slechthorende kinderen over heel Europa.

Het congres werd georganiseerd door 3 Engelse verenigingen: The Ear Foudation, The National Deaf Children's Society and the The Royal National Institute for the Deaf. Zij slaagden erin dat een aantal belangrijke politieke vertegenwoordigers (zowel van het Britse als van het Europese parlement) aanwezig waren op het congres. Dit maakte het niet alleen mogelijk om hen rechtstreeks te informeren over de huidige situatie van de Europese Dovenorganisaties, maar ook over de doelstelling van een betere toekomstige samenwerking, waarbij Europese steun deze samenwerking alleen maar kan bevorderen.

Op het congres werd een belangrijke plaats toegekend aan ouders van dove kinderen en aan doven zelf. Dit werd concreet getoond aan de hand van een DVD waarin 13 dove jongeren uit verschillende landen van Europa niet alleen hun verwachtingen naar de toekomst duidelijk maakten, maar ook concrete adviezen gaven voor ouders en professionelen.

Daarnaast kwamen natuurlijk tal van organisaties uit heel Europa aan het woord en werd de nadruk gelegd op veranderende populatie dove kinderen, en dit vooral onder invloed van de vroege gehoorscreening en cochleaire implantatie.

Het congres werd afgesloten met de boodschap dat er op korte termijn een betere samenwerking moet komen tussen dovenorganisaties binnen Europa. Dit eerste congres werd aanzien als de start hiervan. Er werd dan ook afgesproken dat de website, <http://www.dhice.org>, die werd gemaakt naar aanleiding van dit congres, zal blijven bestaan en dat alle Europese dovenorganisaties zich hierop kunnen aanmelden. Ook de abstracts van alle presentaties zijn te downloaden van deze website.

We vinden het natuurlijk een hele eer dat ONICI werd uitgenodigd om op een actieve manier aan dit congres deel te nemen. Onderstaand vind je een foto van alle sprekers van het congres.

FODOK geeft brochure uit over “Communicatie met dove en ernstig slechthorende kinderen met en zonder cochleaire implant”.

De Nederlandse Federatie van Ouders van DOve Kinderen (FODOK) bracht in februari van dit jaar een brochure uit over de “Communicatie met dove en ernstig slechthorende kinderen met of zonder CI”. In deze brochure kan je lezen dat de FODOK een grote voorstander is van tweetalige opvoeding van dove kinderen en het maakt voor hen niet uit of deze kinderen een CI dragen of niet. Dit standpunt wordt dan ook in de brochure uitgebreid toegelicht, maar tegelijkertijd maken zij zich ook grote zorgen over de toekomst van tweetaligheid voor dove kinderen.

De volledige brochure is te downloaden van de website van FODOK: <http://www.fodok.nl> en dit onder de rubriek uitgaven/boekjes. Maar je kan ook een gedrukte versie bestellen aan €1,50 (excl.verzendingskosten) bij FODOK, Postbus 754, 3500AT Utrecht (Nederland).

Interessant om weten is ook dat FODOK een informatieve brochure/CD over cochleaire implantatie heeft samengesteld in het Nederlands, Berbers, Marokkaans en Turks. Meer informatie vind je eveneens op bovenvermelde website, onder dezelfde rubriek.

Amerikaanse Food and Drug Administration (FDA) lanceert website met informatie over Cochleaire Implantatie.

Sinds eind vorig jaar beschikt de Amerikaanse Food and Drug Administration over een informatieve website betreffende Cochleaire Implantatie. De FDA is een Amerikaanse organisatie, die vanuit de overheid (Department of Health and Human Services) kwaliteitscontrole uitvoert op vlak van voeding en medische zaken. (medicatie, medische toestellen zoals CI,...). Deze site, die zowel gericht is naar ouders als naar professionelen, biedt je niet alleen algemene informatie aan over CI, maar ook tips voor professionelen, een overzicht van mogelijke problemen en zelfs de mogelijkheid om eventuele problemen bij hen te melden. Je kan deze site bezoeken op <http://www.fda.gov/cdrh/cochlear/>

VLOK-CI schrijft een handleiding rond verhoogde kinderbijslag.

In de vorige Nieuwsbrieven van ONICI hebben wij reeds kenbaar gemaakt dat de hervormingen rond de verhoogde kinderbijslag in Vlaanderen (doorgevoerd in mei 2004) ervoor zorgde dat de problemen van dove kinderen en in bijzonder CI-kinderen, onvoldoende in kaart gebracht werden door het gebruikte inschalingsinstrument. Dit werd aangekaart bij de overheid, er werd ook redelijk gehoor gevonden, maar toch is er tot op heden nog niets veranderd. Daarom werd, op initiatief van VLOK-CI een informatiebundel samengesteld met "TIPS voor ouders omtrent verhoogde kinderbijslag". Deze informatiebundel is gratis te downloaden van de website van VLOK-CI: <http://www.vlok-ci.be> onder de rubriek 'informatief'.

Met een CI op vakantie...

Overgenomen uit: Nieuwsbrief CI-team Maastricht-Hoensbroek, juni 2005.

De vakantie staat voor de deur en wij zouden dan ook graag nog enkele tips willen meegeven voor CI-gebruikers:

- indien je met het **vliegtuig** reist, is het verstandig bij de veiligheidscontrole te melden dat je of je kind een CI draagt. Zorg er dan ook voor dat je je CI-pasje bij hebt ter verantwoording.
- Tijdens opstijgen en dalen moet je de spraakprocessor even uitschakelen (zoals bij een laptop) om de technische apparatuur van het vliegtuig niet te storen.
- zorg er ook voor dat je **reserveonderdelen** en voldoende **batterijen** meeneemt. Gebruik je oplaadbare batterijen, vergeet dan de oplader niet en eventuele adapter voor het stopcontact.
- hou rekening met extra **zweeten** en eventueel **hoge vochtigheidsgraad** op vakantie. Vergeet dan niet de droogzakjes en droogtabletten te gebruiken. Aan het strand moet je heel voorzichtig zijn met zand en water. Bij kinderen is het beter om het daar zelfs niet te dragen.
- beschik je over je eigen **fittingmap** (op diskette), vergeet deze dan niet mee te nemen.
- doen er zich toch nog andere problemen voor, die je zelf niet kan oplossen, neem dan contact op met je begeleidend team in Nederland of België. Ook is het aan te raden om vooraf na te gaan of jouw CI-merk een vertegenwoordiger heeft dicht bij je vakantiebestemming. Ook zij kunnen je eventueel uit de nood helpen.

Motorische ontwikkeling van dove en slechthorende kinderen met en zonder CI.

Eindwerk door Ine De Vis en Lore Van Humberck

Arteveldehogeschool Gent

Deze maand werd aan de Arteveldehogeschool, afdeling kinesitherapie, te Gent een eindwerk naar voren gebracht over “de motorische ontwikkeling van dove en gehoorgestoorde kinderen: mogelijke invloeden van een cochleaire implant”. Het onderzoek werd uitgevoerd door de studenten Ine De Vis en Lore Van Humberck onder leiding van de promotoren Prof. G. Loots en Dr. H. Van Waelvelde. Ik haal het even in deze nieuwsbrief aan omdat het een topic (motoriek) belicht, die zelfden of nooit wordt onderzocht. Zij onderzochten 43 gehoorgestoorde kinderen (verspreid over heel Vlaanderen) in de leeftijdsgroep 4-12 jaar, en testten hun motorische vaardigheden aan de hand van de “Movement Assessment Battery for Children” en de “Körper Koordinations Test für Kinder”. Het statisch evenwicht werd nog extra onderzocht met een bijgevoegd item.

Zij komen tot het resultaat dat gehoorgestoorde kinderen significant lager scoren op alle motorische tests (wat door eerdere onderzoeken ook al werd aangetoond). Daarnaast komen zij tot de conclusie dat dove kinderen met een CI op vlak van evenwicht slechter scoren dan de andere gehoorgestoorde kinderen, wat tegenstrijdig is met het onderzoek van Schlumberger (2004), die een betere motorische vaardigheid vaststelde bij de CI-kinderen en dit verklaarde vanuit de betere auditieve input bij CI-kinderen. Definitieve conclusies zijn op basis van deze resultaten zeker niet mogelijk, en verder onderzoek lijkt dan ook aangewezen.

Rene van Wanrooy (NI) vertelt over zijn persoonlijke ervaringen met zijn cochleaire implant.

In 2002 kreeg ik mijn CI in Utrecht. Er ging langzaam een wereld voor mij open omdat ik na 36 jaar doofheid weer wat kon horen. Het was fijn om te leren horen, maar in het begin vaak ook moeilijk en soms uitputtend. In het begin droeg ik mijn implant maar enkele uren per dag. Daarna meerdere uren en tot slot ganse dage. Toch ging ik altijd met mijn liefde, de muziek door.

In 1984 had ik al met een conventioneel kast apparaat muziekdiploma's gehaald met orgel en accordeon. Maar met een CI is de muziek ook weer anders te beleven, maar niet minder mooi. Integendeel, ik ben steeds beter geworden in de nuances en dynamiek. De muziek krijgt een andere dimensie voor mij. Hoe meer ik de prikkels leer ervaren in mijn hersenen, hoe meer ik leer horen. CI maakt me ook nieuwsgierig en leergierig door naar de muziekbibliotheek te gaan en allerlei accordeon boeken te proberen, zoals Czerny, Henri Lemoine, toonaarden in verschillende vormen en stijlen, en de etudes om die te leren, te horen en te beleven met mijn CI, in één woord, prachtig. Leren spraak verstaan van horenden gaat ook goed, maar toch met de muziek kan ik er meer voordeel uit halen gezien mijn ervaringen met conventioneel apparaatuur, maar ik merk wel dat mijn hersenen gevoeliger worden voor geluid. De hersenen worden kortom actiever voor de prikkels en de muziek is er een mooie voorbeeld van. Taal had ik al grotendeels geleerd toen ik op vijf jarig leeftijd volkomen doof werd. Ik heb al vroeg geleerd wat ritme, interval, pauze, en rust is, zelfs in de muziek heb ik geleerd wat een lucht pauze is. Ik leer steeds nieuwe geluiden, elke dag komen er nieuwe bij en het is een soort lego ontdekken, maar het is een leuke wereld waar ik mee bezig ben om na 36 jaar weer kennis te maken met geluiden.

Rene van Wanrooy

COCHLEAR PERSBERICHTEN

Op 14 maart 2005 maakte Cochlear Americas bekend dat het nieuwe implantaat van de firma Cochlear, **Nucleus Freedom** genaamd, een FDA-approval had bekommen en dat het vanaf 3 april 2005 zou kunnen gebruikt worden in de Verenigde Staten. Sinds medio mei 2005 is de Nucleus Freedom ook verkrijgbaar in de Benelux.

- **De Nucleus Freedom** is zowel in de vorm van een oorhanger als van kasttoestel verkrijgbaar. Beide toestellen werken met druktoetsen en hebben een LCD-scherm om instellingen van apparaat en/of eventuele tekortkomingen (batterij bijna leeg) weer te geven. Twee microfoons (één directionele en één omnidirectionele) vangen het geluid op. Daarnaast is een verklikkerlichtje ingebouwd dat de werking van het apparaat aangeeft. Beide toestellen zijn bovendien ook waterresistent, wat betekent dat even door de regen wandelen of zweten tijdens sporten niet meer voor problemen kan zorgen.
De geluidverwerking van de Nucleus Freedom wordt "**Smart Sound**" genoemd, wat het toestel in staat stelt om in verschillende luisteromstandigheden steeds die geluiden waar te nemen die voor de gebruiker belangrijk zijn. Met de "Beam-functie" wordt in een rumoerige omgeving de spraak van de persoon waarmee men praat beter verstaanbaar. Met de "Whisper-functie" is het mogelijk om zachte geluiden hoorbaar te maken en de "ADRO-functie" (Adaptive Dynamic Range Optimization) zorgt voor een beter luistercomfort in een situatie waar luide en zachte geluiden aanwezig zijn, die best allemaal zouden moeten gehoord worden.
Aangezien de Nucleus Freedom over 4 programma's beschikt, kunnen vier verschillende luisteromstandigheden geprogrammeerd worden.
Voor het inwendige deel wordt gebruik gemaakt van bewezen materialen en technologie, met bijkomend voordeel dat het implantaat nu nog beter bestand is tegen impact van buitenaf. De elektrodes zijn beschikbaar in een rechte óf Contour Advance configuratie. Deze laatste elektrode heeft een zachte tip en 22 stimulatie kanalen, krult bij het aanbrengen automatisch langs de binnenzijde van het slakkenhuis (modiolus), waardoor zij de inwendige structuur van het slakkenhuis nauwelijks beschadigt. In het inwendige deel zit nieuwe elektronica die snellere stimulatie toelaat en bovendien zijn nu ook al verschillende opties voorzien voor toekomstige uitbreidingen.
- Ook de fitting software (**Custom Sound Suite**) is volledig vernieuwd, zodat fitting en NRT (Neurale Respons Telemetrie) met hetzelfde programma kunnen uitgevoerd worden. Het afnemen van de NRT gaat nu automatisch en veel sneller. Tevens kan men onmiddellijk bij de fitting zien, hoeveel het toestel bij deze instelling verbruikt. Op die manier kan dus gezocht worden naar de beste instelling, die zo weinig mogelijk batterijen verbruikt.
- Cochlear Americas is in april 2005 gestart met het **HOPE-project** (Habilitation Outreach to Professionals in Education), wat inhoudt dat men via internet cursussen aanbiedt vooral gericht op personeel werkzaam in vroegbegeleiding of onderwijs. Voor elke cursus moet je vooraf, via email, inschrijven. Meer informatie hierover vind je op <http://www.cochlear.com/HOPE>.

Voor meer informatie, kun terecht op de website van Cochlear: <http://www.cochlear.com> of kun je contact opnemen met:

Cochlear Benelux
Schaliënhoevedreef 20 gebouw I
B-2800 Mechelen
België
Tel. +32 (0)15 362877
Fax. +32 (0)15 362870
Email: benelux@cochlear.be

Inhoud van dit persbericht werd ter beschikking gesteld door Cochlear-Benelux. ONICI is dus niet inhoudelijk verantwoordelijk.

MED-EL PERSBERICHTEN

In mei 2004 werd de PULSARci100 voorgesteld op het internationale congres rond pediatrische cochleaire implantatie in Genève. Recentelijk, in maart 2005, werd het PULSARci100 implantaat opgenomen in de RIZIV nomenclatuur waardoor ook dit implantaat nu in Vlaanderen terugbetaald wordt door het RIZIV.

MED-EL werkt ondertussen verder aan zijn uniek revalidatiepakket.

- Er werd een **overzichtelijke brochure** samengesteld, waarin men een overzicht kan vinden van **alle revalidatiemateriaal** dat MED-EL op de markt brengt en dit zowel voor kinderen als voor volwassenen. Niet minder dan 20 verschillende materialen staan erin vermeld met een korte omschrijving. Vooral voor logopedisten de moeite waard om door te nemen.
- Binnen het revalidatiemateriaal werden de laatste maanden 2 nieuwe CD's ontwikkeld: "**Working with young Hearing-impaired Children and their families**" is een informatieve video voor professionelen die werken met jonge gezinnen met een gehoorgestoord kind. In de video worden een aantal mogelijkheden en oefeningen getoond van hoe ouders het leren horen en spreken in het gezin kunnen stimuleren. Daarnaast werd ook de CD "**Murat goes shopping**" ontwikkeld. Op de CD vind je een boek met het geïllustreerd verhaal van Murat die gaat winkelen. Dit verhaal kan gebruikt worden voor luister- en spreekoefeningen. Het boek is zowel bruikbaar door professionelen als door ouders. Beide bovenvermelde CD's werden ontwikkeld door Julie Kosaner.
- Tevens werd in maart 2005 door MED-EL een **nieuwe brochure** samengesteld die een overzicht geeft van de verschillende **FM-systemen en hun verbindingsmogelijkheden**. Het is een 50 pagina tellende brochure, die aan de hand van duidelijke illustraties uitlegt hoe de verschillende MED-EL processoren kunnen aangesloten worden op een FM-systeem.
- MED-EL deed ook een **onderzoek bij 95 senioren (65+)** over de geluidskwaliteit, de gebruiksvriendelijkheid van de spraakprocessor. Het onderzoek toonde aan dat de huidige spraakprocessoren duidelijk een betere spraakverstaanbaarheid geven dan 10 jaar geleden, vooral in een lawaaierige omgeving en bij het telefoneren. Gebruikers van het achter-het-oor toestel geven aan dat de bediening van dit kleine toestel, niet moeilijker is dan bij een op het lichaam gedragen processor.
- Tot slot zouden wij jullie nog willen aanraden om deel te nemen aan het precongres van MED-EL ter gelegenheid van het 20th International Congress on Education of the Deaf op 17 juli 2005 in het MECC te Maastricht. Het **precongres "Hearing Implants, Education and Rehabilitation: a true synergy"** zal plaatsvinden van 13.30 tot 15.00u. De toegang is gratis, maar je moet wel vooraf inschrijven bij Verena Derganc op verena.derganc@medel.com. Het volledige programma vind je op de website van ONICI of op de website van het congres <http://www.iced2005.org> (rubriek preconferences)

Voor meer informatie, kunt u terecht op de website van MED-EL: <http://www.MEDEL.com> of met:

Veranneman bvba

Hans Van Bever

Ravenstein Galerij 37

1000 Brussel, België

Tel.: +32(0)25126737

Email: h.vanbever@veranneman-audio.be

Veenhuis Medical Audio BV

A.G. van Dijk

Ouverturelaan 2 (postbus 108)

2800 AC Gouda, Nederland

Tel. +31(0)182683800 Fax. +31(0)182683826

Email: avandijk@veenhuis.nl

of met de hoofdzetel MED-EL Innsbruck

Patrick D'Haese

e-mail patrick.dhaese@medel.com

ADVANCED BIONICS PERSBERICHTEN

Het **HiResolution Bionic Ear system**, bestaande uit het HiRes 90K Implants en de HiRes Auria achter-het-oor Processor, die stilaan wereldwijd meer en meer verspreid geraakt. De Auria werkt met oplaadbare batterijen. In maart 2005 werd een nieuwe batterijlader (Auria Powercel Charger) op de markt gebracht, die kleiner is en daardoor ook handiger om mee te nemen.

- Sinds mei 2005 is er ook een nieuwe **Auria en BTE- T-mic** op de markt. Dit is een bijkomende microfoon die in de oorschelp kan gedragen worden, waardoor de oorschelp haar natuurlijke werking behoudt. Uit onderzoek blijkt dat de spraakverstaanbaarheid hiermee nog verbeterd, in omgevingslawaai zelfs tot 10%. Dit nieuwe design is robuuster en toch comfortabeler om dragen.
- Daarnaast lanceerde Advanced Bionics in september 2005 een **reeks nieuwe producten voor de Auria**:
 - een handig doosje (Auria carrying case) om de Auria en de batterijen in op te bergen. Het doosje is tevens vochtabsorberend, om eventuele vochtproblemen tot een minimum te beperken.
 - een kleine draagtas (little thing wallet) om één of meerdere batterijen en eventueel een aansluiting voor ringleiding of FM-apparatuur.
 - de Auria reistas (Auria travel case) waar oorhanger (Auria) en alle benodigdheden kunnen in opgeborgen worden.
 - de Auria Tote Bag is een grotere draagtas, waarin alle materiaal kan in meegenomen worden naar het ziekenhuis bij een fitting.
- Advanced Bionics wil jullie ook aanraden om het recent verschenen boek van **Michael Chorost**, met als titel '**Rebuilt: how becoming part computer made me more human**' te lezen. Michael was ernstig slechthorend sinds zijn geboorte. Toen zijn gehoorverlies op volwassen leeftijd nog begon toe te nemen, koos hij voor een cochleaire implant. In het boek beschrijft hij enorm gedetailleerd hoe hij geluiden opnieuw begon waar te nemen, maar daarnaast gaat hij ook dieper in op: de neurobiologie van het oor, de controversiële informatie over opvoeding van dove kinderen en de invloed van cochleaire implantatie op de dovengemeenschap. Dit boek is een echte aanrader zowel voor professionelen als voor ouders. Het is natuurlijk wel in het Engels geschreven en je kan het aan 24 dollars (zonder verzendingskosten) bestellen bij Houghton Mifflin : <http://houghtonmifflinbooks.com> (ISBN: 0-618-37829-4)
- Tot slot zouden wij jullie nog willen aanraden om deel te nemen aan het precongres van Advanced Bionics ter gelegenheid van het 20th International Congress on Education of the Deaf op 17 juli 2005 in het MECC te Maastricht. Van 15.00-16.30u zullen Sue Archbold en Gill Datta er de nieuwe DVD voor ouders en professionelen voorstellen: "**STEPS: from Hearing to Talking**". Het is een informatieve DVD, waarin de verschillende stappen vanaf het eerste horen tot het eerste woord gedetailleerd worden besproken. De toegang is gratis, maar je moet wel vooraf inschrijven bij Nathalie Belhadj op nathalieb@abionics.fr. Het volledige programma vind je op de website van ONICI of op de website van het congres <http://www.iced2005.org> (rubriek preconferences)

Voor meer informatie, kunt u terecht op de website <http://www.bionicear-europe.com> of kunt u contact opnemen met:

Mala Soccalingame

Clinical Specialist

Antwerpen-België

Tel +32(0)498 10 26 69

Email: malas@abionics.fr

Boudewijn S. Zomer

Area Manager Noord Europa

Td Diemen-Nederland

Tel +31(0)206001918

Email: boudewijnz@abionics.fr

Inhoud van dit persbericht werd ter beschikking gesteld door Advanced Bionics Europe. ONICI is dus niet inhoudelijk verantwoordelijk.

LABORATOIRES MXM - PERSBERICHTEN

Wij zijn zeer verheugd jullie informatie te kunnen aanbieden van het cochleair implantaat DIGISONIC[®] ontwikkeld door de firma MXM Technologies Médicales. MXM, waarvan het research- en productiecentrum in Zuid-Frankrijk (Antibes) gevestigd is, heeft 20 jaar ervaring in medische implantaten, met name cochleaire implantaten, hersenstam-implantaten voor ernstig gehorgestoorden en ooglensimplantaten voor ooglens vertroebeling (of 'cataract').

Daarenboven is MXM Technologies Médicales een 'neurostimulator' aan het op punt stellen. Deze implanteerbare neurostimulator, die een 'afgeleide' is van het cochleair implantaat, zal beiderzijds verlamde patiënten toelaten opnieuw te bewegen en te lopen! Het cochleair implantaat DIGISONIC[®] wordt geïmplanteerd sinds 1992, in België sinds 1998. Het nieuwste cochleair implantaat, de Digisonic SP, is een enorm succes en wordt ook in België meer en meer gebruikt.

- Het MXM implantaat wordt in bijna alle Europese landen gebruikt. Buiten Europa wordt Digisonic ook geïmplanteerd van Afrika tot het Verre Oosten zoals China en Japan. Het Digisonic Cochleair Implant wordt in België verdeeld door de firma **Pharma Support uit Aalst**
- MXM lanceerde in **2004 de Digisonic SP**, bestaande uit het Digisonic SP implantaat en de Digi SP (of voor kleine kinderen Digi SP'K) achter-het-oor spraakprocessor.
- Baby's en jonge kinderen: MXM bracht een **speciale, ultra kleine achter-het-oor processor (SP'K)**. Vanaf de leeftijd van 3 jaar kan deze ultra kleine achter-het-oor processor zonder enige meerkost ingeruild worden voor een klassieke achter-het-oor processor. Deze kleine processor werkt op een klassieke AA batterij die gemiddeld 8 dagen meegaat.
- Inwendig deel: het intern deel, dat 20 elektroden bevat, is enorm toekomst gericht ontwikkeld, zodat het ook voor nieuwere versies van het uitwendige deel zal kunnen gebruikt worden. Het is nog platter gemaakt zodat het **niet meer nodig is om een bedje uit het bot te vijlen**. Het voordeel is dat de schedel minder beschadigd wordt. De elektrode is ook heel dun en zacht (silicone) waardoor de kans op trauma en infecties enorm verkleint.
- **Dubbele microfoon**: de achter-het-oor hanger heeft twee microfoons: één naar voor en één naar achter gericht. De micro's worden ingesteld op vraag van de gebruiker: 1. je ontvangt geluid van voor en achter je of 2. het geluid dat van achter je komt wordt weggefilterd zodat je gericht kan luisteren naar je gesprekspartner.
- FM-systeem: het FM-systeem wordt rechtsreeks op de oorhanger geklikt. Er is **geen extra schoentje** meer nodig waardoor de aansluiting veel gemakkelijker gaat.
- MRI: het digisonic-implant is veilig voor beeldvorming van 1.5 Tesla.
- Programma's: er zijn **4 verschillende programma's** die aangepast worden aan de behoeften van de gebruiker.
- **Metaal**: de digisonic oorhanger bestaat uit metaal en is in verschillende kleuren verkrijgbaar. Metaal is heel robuust en kan dus tegen een stootje.
- **Controlelampje**: bij de SPK is een lampje in de oorhanger verwerkt zodat je ziet wanneer de batterij leeg is.

Voor meer informatie, kunt u terecht op de website <http://www.mxmlab.com> of <http://www.digisonic-pharmasupport.com> of kunt u contact opnemen met :

de Belgische verdeler of rechtstreeks met de Product Specialist Elke Claeys
Pharma Support tel. +32 (0)477871705
Capucienelaan 49 Email: elkeclaeys@yahoo.com
9300 Aalst (België)
Tel +32 (0)53767620
Email: info@digisonic-pharmasupport.com

Inhoud van dit persbericht werd ter beschikking gesteld door Pharma Support. ONICI is niet inhoudelijk verantwoordelijk.

NOG ENKELE INTERESSANTE WEETJES

- Het programma-aanbod van het Cochlear Training and Education Centre (C-TEC) in Mechelen voor 2005-2006 is gereed en is te downloaden via de website http://www.cochlearamericas.com/Professional/PDFs/2005_C-TEC_brochure.pdf . Alleszins de moeite om eens door te nemen.
- De Ear Foundation (Nottingham) organiseert het hele jaar door boeiende studiedagen voor ouders, professionelen en gebruikers. Enkele van hun studiedagen vinden nu plaats in Mechelen in samenwerking met C-TEC.
Onlangs werden twee nieuwe boeken gepubliceerd in samenwerking met het Nottingham Cochlear Implant Programme: nl.
-“Cochlear Implants for young children” (herwerkte 2de druk) en
-“Paediatric Cochlear Implantation: evaluating outcomes”.
Beide boeken, maar ook vele andere publicaties, zijn te bestellen via de website <http://www.earfoundation.org.uk/shop/>
- Op 9 december 2004 had aan de Universiteit van Amsterdam de verdediging plaats van het proefschrift van Christine J. Clement, handelend over: “Development of vocalization in deaf and normally hearing infants”. In dit proefschrift tracht zij een antwoord te vinden op de vraag of het gehoor invloed heeft op de vocalisaties van baby's . M.a.w. in hoeverre en vanaf welke leeftijd verschillende de vocalisaties van dove en normaalhorende zuigelingen van mekaar? De antwoorden op deze vragen kan je terugvinden in haar publicatie onder dezelfde titel en te verkrijgen bij Uitgeverij Lot: <http://www.lot.let.uu.nl/LOTDissertations/dissertations.htm> .
- Het Qeswhic-project (een Europees project waar we reeds in de vorige Nieuwsbrief zijn op ingegaan) is ten einde en zij hebben 12 lespakketten voor professionelen in het dovenonderwijs ontwikkeld. Zij zijn nu allemaal te downloaden van hun website <http://www.lehn-acad.net> .
- De website van ONICI (<http://www.onici.be>) **wordt voortdurend aangepast**. Heb je hem recent nog bezocht. Kijk ook eens naar de rubriek links, waar verwezen wordt naar andere websites (in binnen- en buitenland) die boeiende informatie bevatten over cochleaire implantatie.

Stuur gerust deze “ONICI-NIEUWSBRIEF” naar andere geïnteresseerden. Ook zij kunnen hem aanvragen op de website <http://www.onici.be> (rubriek Nieuwsbrief/Brochures)

Verantwoordelijke uitgever:

ONICI
Leo De Raeve
Waardstraat 9
3520 Zonhoven
België
Tel +32 (0)11 816854
FAX +32 (0)11 816854
Email info@onici.be
<http://www.onici.be>

BTW: BE 0773 304 685
HRH: 108 891
Rek: 979-3710250-05